

Cunoașterea teologică se împlinește în comuniunea sfinților*

Al treilea *Congres național al Facultăților de Teologie Ortodoxă* din România are loc în *Anul jubiliar al Sfintei Scripturi și al Sfintei Liturghii*, după ce, inițial, lucrările primului Congres, care a avut loc la Durău, erau dedicate aniversării centenarului nașterii Părintelui profesor Dumitru Stăniloae. Congresul din anul acesta 2008 reunește ierarhi ai Bisericii și profesori, într-un timp în care Biserica Ortodoxă Română este chemată să afirme mai intens valorile credinței creștine în context european și universal.

Consacrarea anului 2008 Sfintei Scripturi și Sfintei Liturghii ne readuce în memorie faptul că **Sfânta Scriptură** este temelia **Sfintei Liturghii**, întrucât 98 de referințe din Vechiul Testament și 114 din Noul Testament sunt prezente în Liturgia Sfântului Ioan Gură de Aur, iar Sfânta Liturghie este confirmarea Sfintei Scripturi. Finalul Evangheliei după Matei, «**Iată Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor**» (Matei 28, 20), este o făgăduință care se împlinește în salutul central al Sfintei Liturghii: «**Hristos în mijlocul nostru. Este și va fi**». Ceea ce Sfânta Scriptură a promis, Sfânta Liturghie a confirmat. În aceasta constă geniul Ortodoxiei, de a nu despărți Scriptura de Liturghie, nici Liturgia de Scriptură. Însă ele nu pot fi văzute unite intrinsec, organic și dinamic, decât în Biserică. Biserica a fixat canonul Sfintei Scripturi și tot ea a alcătuit Sfânta Liturghie, pentru că Hristos, Capul Bisericii, este totodată centrul Scripturii și al Liturghiei. Prin lucrarea Sfântului Duh în Biserica lui Hristos, Cuvintele lui Hristos sunt „duh și viață” (Ioan 6, 63), iar Liturgia Euharistică este „gustare din izvorul cel fără de moarte”, arvună a Învierii și *antidot al nemuririi* (cf. Ioan 6).

* Mesajul Preafericitului Părinte DANIEL adresat participanților la Congresul al III-lea al Facultăților de Teologie Ortodoxă din România

Celebrarea acestui an jubiliar constituie o conștientizare mai intensă a ceea ce suntem și ce trebuie să fim, adică slujitori ai Bisericii, iubitori și trăitori ai Scripturii și ai Euharistiei. În acest sens, trebuie accentuată formarea liturgică și duhovnicească a tinerilor, iar instituția *îndrumătorului duhovnicesc* sau a *tutorei* trebuie considerată o lucrare misionară. În măsura în care profesorii vor înțelege că misiunea lor la catedră înseamnă săvârșirea unei slujiri sfinte de formare și luminare a sufletelor, tinerii teologi vor reuși să integreze cunoștințele teologice în creșterea lor duhovnicească. Teologhisirea trebuie să fie făcută în duhul Sfinților Părinți ai Bisericii, așa cum ne-a învățat mai ales Părintele Dumitru Stăniloae, îndemnându-ne *să adâncim mereu sensurile multiple ale credinței*, întrucât dogmele sunt expresii care protejează taina credinței de erezie, dar nu limitează în formularea lor conținutul spiritual inepuizabil al credinței ca legătură a omului cu Persoanele divine infinite. Părintele Stăniloae a preluat temele majore din literatura patristică, le-a adâncit și le-a continuat într-o formă creatoare, în dialog cu contextul socio-cultural și misionar al epocii noastre. El ne îndeamnă *să facem roditoare dogmele credinței în valori practice, în puteri sau virtuți care să ne transforme din zi în zi* (prefața la *Filocalia*, vol.1), în misionari pastoralii și sociali.

Atenție sporită trebuie acordată valorilor specifice spiritualității și teologiei ortodoxe, între care: studiile patristice, traducerile din Sfinții Părinți (cum este și proiectul de traducere integrală a operei Sfântului Vasile cel Mare, pentru anul 2009, consacrat acestui Sfânt Părinte, precum și celorlalți sfinți capadocieni), studiile aghiologice, studiile despre literatura liturgică și innografică, precum și cele privitoare la icoană. Este necesar ca învățământul teologic universitar să cunoască bine tendințele generale din învățământul românesc și european, *să promoveze cercetarea științifică și orientarea spirituală practică, să corespundă exigențelor misionare actuale ale Bisericii*. Facultatea de teologie, deși rămâne o facultate vocațională, totuși, prin specializările ei - didactică, socială și artă sacră, pregătește în mare parte teologi misionari care vor osteni în domenii diferite ale vieții bisericești, viitori profesori de religie, asistenți sociali sau

pictori și restauratori bisericești. *Cunoștințele teologice multiple trebuie unificate printr-o spiritualitate liturgică profundă*, după modelul Sfinților Părinți, mari teologi și păstori de comunități eclesiale. Cunoștințele teologice devin ziditoare sau formative când cunoașterea teologică intelectuală se desăvârșește în comuniune euharistică sacramentală. Altfel spus, cunoaște cu adevărat tainele credinței cel ce participă liturgic la ele.

Teologia trebuie să fie în același timp științifică și mistică, academică și practică. Faptul că teologia ortodoxă devine științifică nu constituie o problemă decât dacă ea nu mai are finalitate sfințitoare, adică se rupe de viața comunității de credință. Roadele cercetărilor filologice, arheologice, științifice în general trebuie selectate cu discernământ pentru a putea fi asimilate ca elemente de intensificare a vieții spirituale și a activității misionare a Bisericii având ca dascăl principal „teologiile de Dumnezeu insuflate ale sfinților și modul evlavios de a cugeta al Bisericii” (Synodiconul Ortodoxiei). Astfel, *teologia de azi va evita deodată tentația secularizării și autosuficiența izolării.*

Felicităm pe toți participanții la cel de-al III-lea Congres al Facultăților de teologie ortodoxă din România, care s-a organizat cu binecuvântarea noastră și cu bunăvoința Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU al Olteniei la Mănăstirea Tismana, vatră vestită de spiritualitate și cultură a Ortodoxiei românești.

Dorim tuturor ca sfinții care sunt pomeniți în cărțile Sfintei Scripturi și în Sfânta Liturghie să ne fie învățători și rugători în toată activitatea noastră teologică și misionară!

† D A N I E L

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE